

Կարելի՞ բան էր — թող ներելի ըլլայ ինծի զուրկել, քանի որ սրտիս յոյժ հաճելի այլաբանութեան մէջ ալ եւս խորամուկս կը գտնուինք — միթէ կարելի բան էր տարակուսիլ երկնառաք պատգամաւորի մը խօսքերուն:

Խոստացողը ներկայիս դիւանագէտնեւ ըէն եթէ մին եղած ըլլար, ես իսկ՝ անկարողս, երեւակայութեանս թոխ տալով, շեղելով պահ մը նիւթէն, Տանգէին դժոխքին դռնէն ներս վազելով, պիտի իջնէի առկախ ստուերներուն պարունակին մէջ. եւ խոնարհ ձայնս բարձրացուցած».

«Զգուշացի՛ր, վսեմական ո՛վ Քերթով. չխարուխ. դուն այս մարդիկը չես ճանչնար. գիտցած դարերդ անցած են:

Ենէասին հետ, արդէն, այս ստորերկրեայ պղուտոնական գաւառները դու այցելած ես եւ այնքան զմայելի եւ հակիրճ կերպով նկարագրած որ Աշակերտդ անոր հետեւելէն լաւագոյն միջոց չգտաւ: Օգտուեցաւ նա, ո՛չ միայն Դժոխքին եւ Քաւարանին համար, այլ նոյն իսկ իրեն Արքայութեան ընդհանուր գծերուն համար: Այս վերջինիս նախագաղափարը պէտք է փնտռել հոն ուր Սիրիլեան եւ Ենէասը Անքիսէսի ստուերին կը հանդպին, Ելիսեան դաշտերուն մէջ

Ի բազմագումար՝ ապա ի վայրըս ժաման, Գան հասանեն յերանաւէտն ի կայեան: Ի յերջանիկ դալարագեղն այն անտառ: Պատի եթեր անդ առաւել լայնատառ: Ծիրանեփայլ զգենուն ի լոյս դալարիք, Է արեգակն անդ եւ աստեղք են բընիկք՝:

Հետեւաբար, ո՛վ մեծ Վարպետ, քեզի համար նորութիւն մը չէ մնացած տեսնելիք, եւ ոչ ալ սորվելիք: Աշակերտիդ տուած դասերէդ կը հասկցուի, որ դուն վարժ ես ամենայն իմաստութեամբ: Հինին ալ եւ նորին խորագէտ ես:

Այդ քու անսահման հմտութեանդ մէկ մասը Աշակերտդ է որ քեզի յայտնել տուած է իր Քերթուածին մէջ: Օրինակի համար երբոր Պտղոմէոս աշխարհագրին

դրութեամբ, Դժոխքին մետասաներորդ գլխուն մէջ, երկրիս ստորերկրեայ խաւերը կը նկարագրես. եւ Արիստոտէլի իմաստուն խոկումով քու Աշակերտիդ զգացնել կու տաս որ մարդս՝ ըստ Աստուծոյ պատուէրին, ճակտին քրտինքովը պէտք է ճարէ իր ապրուստը: Եւ որպէս զի տուած դասդ անոր մտքին մէջ լաւ տողորուի, այլաբանական ոճով մը կ'աւելցնես որ Արտեստը՝ այսինքն՝ դատիլը, Բևաքեան զաւակն է, եւ բնութիւնը՝ Աստուծոյ:

Հետեւաբար Արուեստը Աստուծոյ թողր կարելի է համարել: Ուստի, մարդս բնութեան եւ Արուեստէն պէտք է առնէ իր կեանքին ուղղութիւնը.

Եթէ ծննդոց գիրքը ծայրէն կը յիշես մարդս իր կեանքին ուղղութիւնն այս երկուքէն պէտք է առնէ, եւ ժողովուրդը վարէ:

Այլ դուն, նոյն ինքն Ենէականիդ մէջ, նահապետական դարերէն յաջորդաբար աւանդուած գիտելիքներ պարզելով ընթերցողին այն համոզումը կու տաս որ Մովսէսին Սէֆէրը քեզի անձանթ ըլլալու չէր:

Եւ այս երբոր, Պիւթագորի, Սոկրատի եւ Պլատոնի վարդապետութեամբ, Անքիսէսին բերնով կը բացատրես արարչագործութեան սքանչելի յաջորդութիւնը, իբրեւ թէ քրիստոնէութեան առաջին դարերուն ամբոնի մը քանդակները նկարագրէիր. ուր ստեղծագործութեան յայտնութիւնը վարի աստիճանէն կը սկսի, ձուկերէն բարձրանալով մարդ հոգիին:

Ի սկզբանէ հոգի գերկին եւ գերկիր, Ըզդաշտըս լոյծս, ըզգունդ լուսնի լուսալիր եւ գտիտանեան տածէ զաստեղս ի ներքոյ. Եւ ծաւալեալ միտք ի յանդամըս ներքոյ, Համաբոլոր շարժէ զգանգուած աշխարհի, Միաւորեալ ընդ մարմնոյս այսմ ընդ մեզի: Ուստի մարդկան եւ անդէոց սերեալ ազգ, Եւ օդայնոց կեանք, եւ հրէշից իսկ տարազք, Զորս հարթարդակ ընդ մրկանամբքն ամէ ծով՝:

(Շար.) Փրոֆ. Լեոն Կիւրեղեան

1. Ենէական. 2. (930-934) - 2. Անդ՝ (1055-1063)

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Մ. Ռ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

Հինդարթի 14 Մայիսին, Նախապէս եւ զամ յայտարարութեան համաձայն, Վենետիկի մէջ սկսան տեղի ունենալ միջազգային մարդական մրցումները: Առիթ մ'էր այս՝ որուն շնորհիւ կարելի պիտի ըլլար անգամ մ'եւս Հայ ուժին կենսունակ եւ մշտատեւ գործութիւնը ցոյց տալու:

Մուրատ — Ուստիայեւեան վարժարանի սըրահները զարդարող մրցանակներն իսկ կ'ապացուցանեն՝ թէ այս տեղի աշակերտութիւնն ի պահանջել հարկին՝ գիտցած է ոտքի կանգնիլ եւ իր անունին ու կեանքին պատիւ բերող ձեւով յաղթանակել: Այս ճշմարտութեան գիտակցութիւնն իրենց մըտքերուն մէջ ունեցող այսօրուան սաները կրցան լաւագոյն կերպով իրականացնել նախորդներէն աւանդ մնացած այս պանծալի առաքինութիւնը:

Տասնեութ հոգիներէ բաղկացած պղտիկ խումը մ'էր ան՝ որ իր վրայ հրաւիրեց քաղաքացի եւ օտար ընկերակցութեանց ուշադրութիւնը: Վենետիկի մերթ լայն, մերթ նեղ փողոցներէն անոր անցած պահուն՝ չորս կողմէն կը լսուէին gli armeni! gli armeni! հայերը, հայերը, բացատրութիւնը՝ որ մեր տղոց սրտերը գոհութեան եւ երջանկութեան զգացումներով կը տողորէր:

Մարդադաշտին առջեւ տեսնուեցան ուրիշ հարիւրաւոր խումբեր՝ որոնք թողած ամէն ինչ՝ հետաքրքիր աչքերով փեր սաներուն

առնագեղ ու կորովի անցքը կը դիտէին:

Հեռուն, օտար դրօշներու կողքին, կը ծածանէր Հայկական եռագոյնը: Ինչ փոյթ թէ՛ այսօր բոլոր հայութիւնը չէ նուիրագործած զայն, չէ՞ որ այդ դրօշին տակ ինկան մեր բազմաթիւ նահատակները. պատմական նշանակութիւն չունէր անիկա մեր աչքին, այլ անկէ վեր, սրբազան մեծութիւն մը՝ որ հեռուէն քաջութիւն կը ներշնչէր իր զաւակներուն:

Քննիչ յանձնախումբին առջեւ, իւրաքանչիւր խումբ, ներկայացուց իր կարողութեան տուրքը: Երբ կանչուեցաւ մեր խումբը, մեր տղաքը կտրուկ եւ վճռական քայլերով յառաջացան: Յոյց տուին իրենց ֆիզիքական ուժին կարողութիւնն ու քննիչները լաւ տպաւորութեան տակ թողլով՝ հեռացան: Վեց հոգիներու անհատական մըրցումներուն մասնակցութենէն ետք՝ խումբը դպրոց դարձաւ:

Միջազգային մրցումներու կազմակերպիչ յանձնաժողովը յաջորդ առտու կը յայտաւարէր թէ Մուրատ — Ուստիայեւեան վարժարանի աշակերտները երկու դափնեպսակ եւ երեք մրցանակ չահած էին:

Ասիկա Հայ ուժին յաղթանակն էր, աշակերտներէ խլուած, եւ այդ պատճառով իսկ աւելի պատուարեք՝ որովհետեւ դաշտին վրայ միջազգային համառ վայելող մարդիկներ կը տեսնուէին:

